

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 494/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Bess
Protokolant:	Michał Góral

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 grudnia 2021 r. w Krakowie

sprawy z powództwa S. S.

przeciwko M. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 4 października 2019 r. sygn. akt I C 1118/18

1. oddala apelację;

2. przyznaje radcy prawnemu P. P. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 18.750 zł (osiemnaście tysięcy siedemset pięćdziesiąt złotych), w tym podatek od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Jerzy Bess

Sygn. akt I ACa 494/20

UZASADNIENIE

Powód S. S. w dniu 21 czerwca 2018 roku wniósł pozew przeciwko M. S. o zapłatę kwoty 5.100.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Na uzasadnienie swojego żądania wskazał, że doznał on krzywdy, w związku z wieloletnim nękaniami i zastraszaniem go przez brata, który obdarowany został przez ich matkę - A. S., działką nr (...) zabudowaną nieruchomością budynkową, położoną przy ul (...) w R.. Wspólnie mieszkali w tym domu. Powód wówczas usłyszał od pozwanego, że zostanie on wyeksmiowany. Wszczęto w związku z tym postępowanie o eksmisję przed Sądem Rejonowym w W. (...) Pozwany wymontował drzwi wejściowe do domu, zamontował kratę do piwnicy i zamurował znajdujące się w niej wyciory kominowe i zawory wodne. To uniemożliwiło mu do nich skuteczny dostęp, przez co w dniu 7 lutego 2018 roku doprowadziło to niemalże

do jego zezadzenia, jak i opiekującej się nim A. G.. Interweniowała wówczas Straż Pożarna ze S. i niezbędna okazała się także pomoc karetki pogotowia ratunkowego. Pozwany jednocześnie utrudniał powodowi dostęp do opału. Opisane wyżej okoliczności trwały przez wiele lat, a ich następstwem jest u powoda silny stres, stany lękowe, nerwy, depresja, utrata poczucia bezpieczeństwa, przez co, musi się on stale leczyć w (...) w R..

Pozwany M. S. wniósł o oddalenie powództwa i zwrot kosztów procesu wskazując, że powyższe zarzuty w stosunku do niego są bezpodstawne, absurdalne i mijające się z prawdą.

Wyrokiem z dnia 4 października 2019 r. sygn. I C 1118/18 Sąd Okręgowy w Krakowie

1. oddalił powództwo;
2. przyznał pełnomocnikowi powoda od Skarbu Państwa wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu przed Sądem I instancji.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 7 lutego 2018 roku powód ogrzewał się w spornym domu piecem węglowym z niedrożnym przewodem kominowym (z początku miał zawroty głowy i nudności, ustąpiły one a hospitalizacja nie była konieczna). Komenda (...) Państwowej Straży Pożarnej w S. stwierdziła niedrożność tego pieca i zakazała jego dalszego użytkowania do czasu kontroli przewodów kominowych oraz wentylacji przez odpowiednie służby.

W leczeniu poradni zdrowia psychicznego powód pozostaje co najmniej od 2011 roku.

Od 1997 roku ma on napady padaczkowe. Stwierdzono u niego chorobę alkoholową, którą powód leczy, ale wciąż nadużywa alkoholu. Po jego spożyciu jest agresywny.

Powód z pozwanym są w silnym konflikcie, który powstał na tle choroby alkoholowej powoda i w sposobie korzystania przez niego z zajętego lokalu. Pozwany jest właścicielem spornego domu od 2007 roku.

Razem ustalili, że powód za to, że pozwany wyprowadzi się w czasie od 3 do 6 miesięcy, otrzyma od pozwanego kwotę 40.000 zł (kwotę 2.000 zł do rąk własnych oraz kwotę 38.000 zł na książeczkę oszczędnościową) na dokończenie swojego domu znajdującego się tuż obok. Uzgodnili, że powód może korzystać wyłącznie z zajętego lokalu, a nie suterenu i garażu. Powyższą kwotę zapłacono.

Otrzymane pieniądze powód przeznaczył na alkohol, a jego dom mający zostać wykończony za powyższe pieniądze został później zlicytowany za należne synowa alimenty.

Powód płacił za prąd, ale nie płacił za wodę i wywóz nieczystości.

Pomiędzy powodem i pozwanym toczy się szereg innych postępowań sądowych, w tym prawomocnie orzeczono eksmisję powoda ze spornego lokalu i przyznano mu lokal socjalny. Powód obecnie oczekuje na ten lokal socjalny.

Powód przeciwko pozwanemu i jego żonie, swojej byłej żonie oraz synowi, wszczyna inne postępowania sądowe i karne.

Pozwany pomagał powodowi wożąc go chociażby do lekarza, czy na zakupy.

Dbął także o sporny dom (kiedy zalało piwnicę, wypompował z niej wodę, wymienił również okna i wyremontował dach).

Powód wymienił zamki do całego domu i nie dał poziomemu do nich kluczy (uniemożliwiając mu dostępu do domu). Pozwany wezwał go do ich wydania, ale powód odmówił, dlatego pozwany wymontował drzwi wejściowe od domu w całości.

W spornych suterenach pozwany miał swoje rzeczy (narzędzia, rowery).

Opał i drewno zawsze znajdowało się na podwórku. W piwnicy znajdują się zawory wodne. Ta piwnica jest zamknięta na klucz. Na wezwanie powoda pozwany udostępniał mu klucze do piwnicy, ale po ich udostępnieniu powód przełamał zabezpieczenia do suteren i wprowadził swoje rzeczy. Krata zamontowana została około w 2008 roku.

Wyciory kominowe nie zostały przez pozwanego zamurowane.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy wskazał następujące motywy swego rozstrzygnięcia:

Powództwo jako oczywiście niezasadne musiało ulec oddaleniu.

Powód domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 5.100.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi w sposób wskazany w pozwie, tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę

Oś sporu pomiędzy stronami w zasadzie sprowadzała się do tego, czy stwierdzony u powoda uszczerbek na zdrowiu był wywołany zachowaniem pozwanego, szczegółowo opisanego w pozwie, a które to, zdaniem powoda mieści się w granicach nękania go i zastraszania (w istocie zmierzające do utrudnienia mu zamieszkiwanie w spornym lokalu).

Z całokształtu twierdzeń powoda wysuwają się zatem dwie podstawy, pierwsza związana z jego dobrem osobistym w postaci nietykalności mieszkania, druga zaś z odniesionym przez niego uszczerbkiem na zdrowiu.

Podstawy prawną tak sformułowanej pierwszej podstawy upatrywać należy w treści art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c.. Stosownie do art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia, a zgodnie z art. 23 k.c. dobro osobiste człowieka jest między innymi nietykalność mieszkania.

Odnośnie drugiej podstawy żądania pozwu podstawę upatrywać należy w treści art. 445 § 1 k.c. w z art. 444 § 1 k.c. które stanowią, że w razie wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Stosownie do treści art. 3 k.p.c. strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody, a art. 232 k.p.c. wskazuje, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

W przedmiotowej sprawie powód nie wykazał dochodzonego pozwem roszczenia - o zapłatę zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci nietykalności mieszkania, jak i za rozstrój zdrowia.

Po pierwsze, powód instrumentalnie traktuje wywodzone pozwem roszczenie. Wykorzystuje je, ale nie w dochodzeniu przysługującego mu prawda podmiotowego, a w istniejącym między nim a pozwanym konflikcie. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że to właśnie powód utrudnia pozwanemu korzystanie ze spornego domu, ale też innym lokatorom. Wskazane przez niego okoliczności, nie znalazły odbicia w wynikach postępowania dowodowego. To eksmisja powoda ze spornego domu była rzeczywistą przyczyną wytoczenia niniejszego powództwa. Nie można zatem uznać, aby to zachowanie pozwanego było bezprawne. Pozostałe czynione pozwanemu przez powoda zarzuty z kolei nie znalazły oparcia w postępowaniu dowodowym, a w pozostałym zakresie nie można im przypisać bezprawności (były one usprawiedliwione, ze względu na obecny między stronami konflikt, jak i ochronę prawa własności). Jednocześnie nie można przypisać związku przyczynowo skutkowego, między zachowaniem pozwanego a naruszeniem dobra

powoda do nietykalności mieszkania, czy odniesionego przez niego uszczerbku na zdrowiu. Powód wiedział, że ciąg komina jest niedrożny i w związku z tym, powinien co najmniej współpracować z pozwanym w przywróceniu

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód, zaskarżając wyrok w części, tj. w zakresie pkt I zarzucając:

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd I instancji ustaleń sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego,

- naruszenie art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania powoda oraz oddalenie pozostałych dowodów powoda

i wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I. i zasądzenie na rzecz powoda kwoty 5.100.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia powództwa

ewentualnie o:

uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,

2. zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym tytułem udzielonej powodowi pomocy prawnej z urzędu.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o

1. oddalenie apelacji.

2. obciążenie powoda wszystkimi kosztami postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Krakowie zważył co następuje:

Apelacja powoda jest bezzasadna z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny podziela bowiem w pełni ustalenia i rozważania prawne Sądu I instancji, uznając je za własne, co czyni zbędnym ich ponowne przytaczanie.

Odnosząc się do zarzutu naruszenie art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania powoda trudno zakwestionować stanowisko Sądu I instancji, który postanowił pominąć zeznania powoda wobec jego niestawiennictwo na rozprawie w dniu 4 października 2019 roku, mimo, że został on o tym terminie skutecznie zawiadomiony, co mu osobiście ogłoszono na poprzedniej rozprawie w dniu 29 maja 2019 roku (k.71).

Brak też podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenie art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie pozostałych dowodów powoda, w szczególności wniosków na okoliczność odniesienia przez powoda uszczerbku na zdrowiu w wyniku bezprawnych czynności podejmowanych przez pozwanego, w sytuacji gdy powód nie wykazał bezprawnego działania pozwanego.

W przedmiotowej apelacji skarżący zarzucił także naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie obowiązku wszechstronnego rozważenia całości materiału dowodowego i dokonanie ustaleń faktycznych jedynie na podstawie dowodów korzystnych dla pozwanego, z pominięciem korzystnych dla powoda.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego podnosi się, iż „dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie można poprzestać na stwierdzeniu, że dokonane ustalenia faktyczne są wadliwe, odnosząc się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Niezbędne jest wskazanie przyczyn, które dyskwalifikują postępowanie sądu w zakresie ustaleń. Skarżący powinien zwłaszcza

wskazać, jakie kryteria oceny zostały naruszone przez sąd przy analizie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im taką moc przyznając" (zob. postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, Lex nr 52753; wyrok SN z dnia 6 lipca 2005 r., III CK 3/05, Lex nr 180925). Ponadto Sąd Najwyższy wielokrotnie w swoim orzecznictwie wskazywał, że „jeżeli wnioski wyprowadzone przez sąd orzekający z zebranego materiału dowodowego są logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, ocena tego sądu nie narusza przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i musi się ostać, choćby z materiału tego dawały się wysnuć również wnioski odmienne. Tylko wówczas, gdy brakuje logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych związków przyczynowo-skutkowych, przeprowadzona przez sąd orzekający ocena dowodów może być skutecznie podważona "(Zob. m.in. wyrok SN z 7.10.2005 r., IV CK 122/05, LEX nr 187124).

Należy zatem stwierdzić, iż skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c. wymaga nie polemiki, lecz wskazania, że Sąd ten uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd doniosłości (wadze) poszczególnych dowodów, ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu pierwszej instancji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty powoda w tym kontekście co do zasady nie mają żadnego merytorycznego uzasadnienia, a jedynie charakter polemiki z oceną dokonaną przez Sąd I instancji. Sąd I instancji dokonał bowiem wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie i właściwie go ocenił wydając co do zasady prawidłowe rozstrzygnięcie na gruncie stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Dlatego też, uznając apelację powoda za bezzasadną, Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt 1 sentencji na mocy art. 385 k.p.c.

O wynagrodzeniu za pomoc prawną udzieloną z urzędu powodowi w postępowaniu apelacyjnym orzeczono jak w pkt 2 sentencji, na podstawie i w wysokości określonej w § 2 pkt 9 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 05.11.2015 r. poz. 1804; zm. Dz.U. z 12.10.2016 r. poz. 1667). uznając że przyznanie wynagrodzenia za porównywalne czynności według niższych stawek określonych w rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu jest niezgodne z Konstytucją.

SSA Jerzy Bess